

Uit het artikel *Hoe narcistisch bent u?* (Knack, 26 november 2014, p. 46-51)

'Narcisme wordt enorm aangemoedigd in onze samenleving', zegt psychiater Dirk De Wachter, bekend van de bestseller *Borderline Times*. 'Het wordt zelfs bijna de norm. Denk maar aan cursussen om zelfverzekerd te worden en krachtige uitspraken te doen, om je te manifesteren binnen je bedrijf. We leven in erg competitieve [= **mimetisch rivaliserende**] tijden met winnaars en verliezers: wie stil in een hoekje zit, strijkt geen bonus op. Om nog maar te zwijgen van het hyperindividualisme. We plaatsen voortdurend prachtige *selfies* op sociale media, die moeten bewijzen hoe gelukkig we zijn en hoe fantastisch ons leven is. Nochtans werkt dat niet. We moeten weer leren om ongelukkig te zijn. En kwetsbaar. Door te tonen dat we ons soms vergissen en fouten maken, ontstaat er verbinding met andere mensen. Bij narcistisch gedrag zie je net het tegenovergestelde: de narcist laat zichzelf helemaal opzwellen, waardoor hij alle verbinding met anderen verliest.'

[...]

'Je kind aanmoedigen om op het familiefeest een gedicht voor te dragen: prima. Daarna ook nog applaudiseren: niets mis mee. Maar ga nu niet beweren dat je kind de nieuwe Hugo Claus is', zucht kinderpsychiater Peter Adriaenssens. 'Heel wat ouders missen vandaag realiteitszin. Ze hebben maar een of twee kinderen en kunnen dus niet weten of hun kind uitzonderlijk slim of creatief is. Ze hebben geen referentiepunt. Daarom is het beter om naar de leerkracht van je kind te luisteren: als die zegt dat je kind hoogbegaafd is, valt daarover na te denken. Hij heeft er twintig in de klas, dus heeft hij wel recht van spreken.'

Maar dat is nog zo'n probleem van de moderne tijd: de goede raad van leraren en andere buitenstaanders wordt te vaak in de wind geslagen. Zeker als die niet zo positief is. 'Er zijn te veel ouders die hun eigen kind heilig verklaren en alle schuld bij anderen leggen [= **een type van zondebokmechanisme**]', zegt Adriaenssens. 'Zo kweek je ettertjes. Onlangs hoorde ik nog over een vechtpartij tussen tieners aan een dancing. De politie belde hun ouders op en kreeg meteen de volle laag: "Mogen die zich niet gewoon amuseren, moeten jullie dat altijd verknoeien?" Dat is een vorm van verwennerij, maar eigenlijk ook pedagogische kindermishandeling, want je geeft je kinderen een totaal onrealistisch zelf- en wereldbeeld.'

[...]

Bij narcisten is er ook een verhoogd risico op zelfdoding, vult Mark Kinet aan. 'Ze sloven zich vaak uit om voortdurend applaus te oogsten, maar vroeg of laat gaan ze daar emotioneel aan kapot. Want ze kampen bijna altijd met een grote innerlijke leegte. Daardoor zoeken ze vaak hun toevlucht tot alcohol en drugs, om in een soort almachtige roes te belanden. Maar als dat allemaal niet meer lukt, kunnen ze ook kiezen voor een soms spectaculaire vorm van zelfdoding. Tot het einde willen ze zelf heer en meester blijven over hun eigen leven.'